

Z pinklecom na pleči v muzej **projekt OŠ Ivana Kukuljevića Sakcinskog u Ivancu**

Članak govori o primjeru projektno orijentiranog učenja kao metode kojom se ostvaruju obrazovna postignuća korištenjem projektnog načina rada i timskom organizacijom učenika. Projekt *Z pinklecom na pleči v muzej* realiziran je u sklopu dodatne nastave povijesti u OŠ Ivana Kukuljevića Sakcinskog, Ivanec tijekom školske godine 2012./2013. za učenike VI., VII. i VIII. razreda. Članak donosi razradu samog projekta te pripreme pojedinih njegovih faza.

Ključne riječi: *Z pinklecom na pleči v muzej*, OŠ Ivana Kukuljevića Sakcinskog, Ivanec, projekt, muzeji

Uvod

Projektno orijentirano učenje ili učenje koje koristi projektni i timski način rada s učenicima, metoda je kojom se ostvaruje učenje kroz rad na projektu. Ima široku interdisciplinarnu primjenu. Projekt zahtijeva detaljno planiranje voditelja projekta (u našem slučaju učiteljica povijesti), orijentiran je na istraživačko učenje, korištenje različitih izvora informacija, izvanučioničku nastavu (muzeji, arheološka nalazišta i slično), komuniciranje u rješavanju problema te na rad timova koji u konačnici predstavljaju rezultate svojih istraživanja. Takvo učenje najbolje je provoditi s učenicima koji pokazuju dodatni interes za sadržaje (u opisanom slučaju dodatna nastava povijesti), a ujedno već posjeduju određena (povijesna) znanja i vještine koje su potrebne za odabranu temu projekta. Uspjeh projekta bit će veći ako učenici u većoj mjeri primjenjuju već stečena znanja i vještine, nego da veći dio rada na projektu stječu nova. Ciljevi projekta moraju biti jasno definirani, mjerljivi, ostvarljivi i točno vremenski zadani. Faze projekta sadržavaju popis aktivnosti koje će se provesti kroz projekt i vrijeme potrebno za izvođenje svake pojedine faze. U radu na projektu sudjeluje projektni tim, a svaki član ima svoje zadatke te je odgovoran za njihovo izvršavanje. Na kraju izvođenja projekta važno je provesti njegovo vrednovanje. U našem primjeru vrednovane su pojedine aktivnosti učenika tijekom projekta te ko-

načni konkretni rezultati. Sudionici projekta bili su upoznati s načinom ocjenjivanja prije njegova početka.

U projektu *Z pinklecom na pleći v muzej* učenici (sudionici projekta) su kroz mjesečne posjete muzejima postepeno razvijali kompetencije povijesnog mišljenja. Uz to, posjeti su potaknuli njih i njihove vršnjake na samostalne posjete muzejima. Dugoročni cilj projekta bio je da se potakne lokalna zajednica na poduzimanje akcije (konačnog) otvaranja muzeja u Ivancu.

Razrada projekta *Z pinklecom na pleći v muzej*

Škola: Osnovna škola Ivana Kukuljevića Sakcinskog, Ivanec.

Naziv projekta: *Z pinklecom na pleći v muzej*.

Nastavni predmet: Dodatna nastava povijesti – Povijesne skupine.

Nastavno područje: društveno - humanističko područje.

Nastavna tema: Muzeji – mjesta komunikacije s kulturom i baštinom.

Sudionici na projektu:

Voditeljice: Suzana Jagić, Sonja Poljak.

Suradnice na projektu: Draženka Stančić, Ivančica Krtanjek.

Uključeni učenici: Dodatna nastava povijesti - VI., VII. i VIII. r. , INA Mladi knjižničari – V. – VIII. r., IV. C.

Školska godina: 2012./2013.

Vrijeme: listopad 2012. – svibanj 2013.

Oblici rada: rad u skupinama, frontalni, individualni rad.

Metode poučavanja: razgovor – diskusija i komparacija; vizualno zapažanje – deskripcija; izlaganje – stručna predavanja, učeničko izlaganje; rad s primarnim povijesnim izvorima; demonstracija; rad s radnim materijalom; obrada teksta u pojedinačnom i skupnom radu, istraživačka metoda; izvanučionička terenska nastava; rad u muzeju; projektna nastava (skup metoda).

Metode učenja: pisana obrada teme, praktični rad, rješavanje problema, zauzimanje stavova, obrana stajališta, istraživanje i prezentacija istraženog.

Koralacija:

Tehnička kultura: tehnike gradnje kroz povijest.

Geografija: snalaženje u prostoru – karta zavičaja.

Likovna kultura: umjetnički stilovi.

Hrvatski jezik: pismeno izražavanje.

Informatika: izrada PowerPoint prezentacije i korištenje web 2.0 alata za prezentacije, obrada digitalne fotografije i videa.

Vjeronauk: pojava i razvoj kršćanstva.

Nastavni izvori - literatura:

1. Izvori znanja za učitelje:

Jagić, Suzana. „Izvanučionička nastava u muzeju Dvor Trakošćan“. *Povijest u nastavi* 8/16 (2010): 299-308.

Matković, Hrvoje. „Nastava povijesti i muzeji“. U *Odgojna i obrazovna djelatnost muzeja*, ur. Ivan Vavra, 71-73. Zagreb: HŠM, 1980.

Miklošević, Željka. „Muzeji i njihov odnos spram prošlosti“. *Povijest u nastavi* 8/16 (2010): 203 -215.

Pavičić, Ivka. „Muzej u nastavi“. *Povijest u nastavi* 1/1 (2003): 49-52.

Poljak, Sonja, Suzana Jagić. „Nastava povijesti u OŠ Ivana Kukuljevića Sakcinskog u Ivancu“. *Povijest u nastavi* 6/12 (2008): 233-251.

Stradling, Robert. „Muzeji“. *Povijest u nastavi* 1/1 (2003): 53-60.

Stradling, Robert. *Nastava europske povijesti 20. stoljeća*. Zagreb: Srednja Europa. 2003.

2. Pedagoška, psihološka, metodička:

Kyriacou, Chris. *Temeljna nastavna umijeća*. Zagreb: Educa, 2001.

Mattes, Wolfgang. *Nastavne metode*. Zagreb: Ljevak, 2007.

Rendić Miočević, Ivo. *Učenik istražitelj prošlosti*. Zagreb: Školska knjiga, 2000.

Šašić, Miroslav, Valerija Turk-Presečki. *Dobar projekt*. Zagreb:Školska knjiga, 2009.

3. Izvori znanja za učenika:

Birin, Ante. *Povijest 6, udžbenik za 6. razred OŠ*. Zagreb: Alfa, 2007.

Erdelja, Krešimir, Eredelja Stojaković. *Tragom prošlosti 7*. Zagreb: Školska knjiga, 2007.

_____. *Tragom prošlosti 8*. Zagreb: Školska knjiga, 2007.

Bilješke sa stručnih predavanja.

Fotografski zapis s terena.

Internet.

Radni listići na radionicama.

Nastavna sredstva i pomagala: knjižnični izvori, računala, skeneri, printeri, fotoaparati, kamera, muzejski prostori i postavi.

Mjesta izvođenja nastavnog rada i vremenski okvir (faze projekta):

- I. Tehnički muzej Zagreb (listopad 2012.)
- II. Muzej Dvor Trakošćan (listopad 2012.)
- III. Muzej krapinskih neandertalaca (listopad 2012.)
- IV. Gradski muzej Varaždin (studenj 2012.)
- V. Muzej Dvor Trakošćan – Noć muzeja (siječanj 2013.)
- VI. Riznica Zagrebačke katedrale, Hrvatski povijesni muzej, Muzej bl. Alojzija Stepinca, Arheološki muzej, Hrvatski školski muzej (travanj 2013.)
- VII. OŠ Ivanec, Vindija, Punikve, arheološki lokalitet *Stari grad* (svibanj 2013.).

Tijek projekta

Priprema projekta
kolovoz 2012.

Odgojno – obrazovni ciljevi:

Učenici stječu znanja o:

- muzejima, njihovoj djelatnosti i važnosti
- muzejskim ustanovama kao važnim mjestima u aktivnim metodama učenja i poučavanja nastave povijesti.

Očekivani ishodi:

- Učenici će nakon posjeta muzejima moći nabrojiti četiri poznate muzejske institucije u širem zavičaju.
- Učenici će pomoću vođenih bilježaka opisati postave najmanje tri muzeja.
- Učenici će pomoću stručnog vodstva – predavanja, radionica i radnog materijala u muzejima i na terenu svojim riječima objasniti pojmove: arheologija, konzerviranje – restauriranje, neandertalci, srednjovjekovna utvrda, dvorac, plemićka obitelj, srednjovjekovni grad, cehovi, kalfa, djetić, remek, riznica ...
- Učenici će pomoću udžbenika, stručnih predavanja, radnog materijala usporediti život seljaka – kmetova, plemića i građana (obrtnika i trgovaca) u srednjem vijeku navodeći za svaku srednjovjekovnu društvenu grupu primjer u širem zavičaju
- Učenici će kritički prosuditi o položaju i svakodnevicu navedenih srednjovjekovnih društvenih grupa te ustanoviti sličnosti i razlike jednog primjera u zavičaju i na širem hrvatskom prostoru.
- Učenici će pomoću stručnih predavanja ocijeniti položaj hrvatskih plemkinja u novovjekovnom hrvatskom društvu te ga usporediti s položajem žena pripadnica drugih društvenih grupa toga vremena navodeći primjere

iz zavičajne povijesti, položaj usporediti s današnjim prilikama navodeći nekoliko primjera.

- Učenici će pomoću stručnih predavanja objasniti etape od pronalaska arheoloških nalaza, preko njihove restauracije i konzervacije do konačnog pohranjivanja u muzej navodeći najmanje dva primjera takvih nalaza u zavičaju.
- Učenici će nakon obilaska arheoloških lokaliteta i stručnog predavanja ucrtati na slijepoj karti zavičaja tri prapovijesna nalazišta.
- Učenici će pomoću bilježaka sa stručnih predavanja, udžbenika i druge literature, pomoću fotografskog zapisa i drugog slikovnog materijala napisati kratke izvještaje, načiniti Powerpoint prezentaciju i/ili plakat o zadanoj temi.
- Učenici će nakon istraživanja u Trakošćanu pripremiti i pokazati široj javnosti (Noć muzeja) rezultate istraživanja (ppt) temeljem kojih će se izvesti i dramatizacija teme *Žene iz obitelji Drašković*.
- Učenici će organizirati predstavljanje projekta u školi i šire (redovna nastava povijesti, web stranice škole, Dan škole, školski list *Kukuljica*, *Ivanečke novine*...) te isplanirati akcije u svrhu pitanja otvaranja muzeja u Gradu Ivancu.
- Učenici će procijeniti vlastiti rad i rad svoje skupine na projektu.

Vještine:

- vježbati tumačenje primarnih povijesnih izvora
- vježbati suradnički rad u skupini
- vježbati prezentacijske vještine.

Zauzimanje stajališta:

Učenici će:

- ocijeniti važnost i značenje muzeja za rad povjesničara
- zauzeti stav prema muzejima kao važnom povijesnom i kulturnom izvoru u kojem su pohranjeni ostatci prošlosti važni za određivanje zavičajnog, nacionalnog i šireg europskog identiteta.

Postavljanje problema

rujan 2012.

Motivacija:

- razgovor o dosadašnjem terenskom radu s prisjećanjem na zabavne i zanimljive trenutke

Najava:

- upoznavanje učenika s projektom

Istraživanje

listopad 2012. – svibanj 2013.

Poznato:

- što su muzeji
- čemu služe muzeji

Želimo znati:

1. istražiti koje muzeje imamo u bližoj i široj okolici
2. istražiti kakvu baštinu imaju muzeji u svojim postavima
3. ustanoviti i fluidno koristiti riječi koje pripadaju muzejskoj i arheološkoj struci
4. dopuniti poznate povijesne činjenice.

Plan rada:

Grupni rad sa samostalnom podjelom individualnih zaduženja učenika:

- pretraživanje i razmjena podataka o pojedinom muzeju prije odlaska u posjet
- posjet pojedinom muzeju i bilježenje informacija
- priprema prezentacije o pojedinom muzeju
- prezentacija
- -evaluacija.

Organizacija i provedba:

- dogovori o posjetima muzejima
- pravila ponašanja pri posjetu kulturnoj ustanovi
- dobivanje roditeljskih pristanaka,
- organizacija prijevoza
- raspodjela zadataka (individualni i grupni rad) nošenje fotoaparata, kamere,
- istraživanje i bilježenje
- ostavljanje zabilježenog u mapi na računalu
- rad na zabilježenom materijalu.

Integriranje rezultata rada

Tijekom nastavne godine, a intenzivnije početkom svibnja 2013.

- analiziranje prikupljenog materijala
- komentiranje i odabir značajnijih informacija
- priprema prezentacije

Zaključci:

- Muzeji su važne ustanove za poznavanje vlastite baštine, a time i za rad povjesničara.
- Muzeji su važan povijesni i kulturni izvor u kojem su pohranjeni ostatci prošlosti važni za određivanje zavičajnog, nacionalnog i šireg europskog identiteta.
- Baština kakvu ima pojedini muzej određuje i njegov naziv.

- Poznavajući muzeje, njihove postave, način razgledavanja, signalizaciju, možemo suvereno komunicirati o takvim temama u kulturnim raspravama.

Prezentacija

Planirana 18. svibnja 2013., realizirana 25. svibnja 2013.

- kroz izlaganja i prikaze povodom Dana muzeja
- ŽSV učitelja povijesti Varaždinske županije

Evaluacija

Kraj svibnja 2013.

- razgovor i popunjavanje evaluacijskog listića
- objave u medijima

Opis strukture sadržaja projekta

Projektom *Z pinklecom na pleči v muzej* u zadanom je vremenu (listopad 2012. – svibanj 2013.) planirano svladavanje zajedničkog zadatka učenika dodatne nastave iz povijesti i učiteljica – voditeljica projekta te suradnika na projektu, Mladih knjižničara i njihove voditeljice Draženke Stančić te učenika IV. c razreda i učiteljice Ivančice Krtanjek. Članovi Povijesnih skupina u muzej su odlazili samostalno ili su se priključili redovnoj terenskoj nastavi povijesti (muzeji u travnju 2013. bili su u korelaciji s vjeronaukom i hrvatskim jezikom). Cilj projekta nastojao se realizirati kroz posjet više muzeja na prostoru šireg zavičaja uz dogovoreno stručno vodstvo, predavanja i radionice. U Muzeju Dvor Trakošćan učenici su proveli istraživanje koje je široj javnosti prezentirano na Noći muzeja u siječnju 2013. godine. Temeljem povijesnog istraživanja u Trakošćanu, Dramska skupina (pod vodstvom učiteljice Nataša Roginek) napravila je dramatizaciju povijesne priče koja je izvedena na Noći muzeja 2013. u Muzeju Dvor Trakošćan. Evaluacija projekta planirana je za svibanj 2013. uoči Međunarodnog dana muzeja (18. svibnja), no realizirana je 25. svibnja 2013. na Županijskom stručnom vijeću učitelja povijesti Varaždinske županije koje je održano u Ivancu. Voditeljice projekta tom su prigodom organizirale i terensku nastavu za učenike i učitelje na arheološki lokalitet *Stari grad Ivanec* te u špilju Vindiju u Donjoj Voći pod stručnim vodstvom dr. sc. Siniše Krznara.

Primjeri priprema pojedinih faza u projektu

Muzej Dvor Trakošćan – nastava povijesti u muzeju

Ova se faza projekta odvijala u više etapa krenuvši od pripreme i dogovora učiteljica, kroz istraživanje učenika do konačne realizacije i prezentacije rezultata istraživanja u obliku Powepoint prezentacija, pisanih i praktičnih radova.

Tema istraživanja: plemkinje iz obitelji Drašković.

Cilj: učenici će moći objasniti i interpretirati položaj plemkinja u 19. stoljeću.

Očekivani ishodi:

- Učenici će na temelju prikupljene i istražene literature, predavanja učitelja i kustosa opisati povijest obitelji Drašković.
- Učenici će stečeno znanje primijeniti na konkretnim primjerima života plemkinja iz obitelji Drašković.
- Učenici će moći odgovoriti na pripremljene zadatke.
- Učenici će moći izraditi Powerpoint prezentaciju i pismeni rad u obliku referata vezan za povijest obitelji Drašković s naglaskom na pojedine članice te obitelji.
- Učenici će riješiti unaprijed pripremljene zadatke.
- Učenici će moći prezentirati rezultate pred razredom, na Danu škole, školskim novinama i grupom posjetitelja u muzeja.
- Rezultat istraživanja koristit će Dramskoj grupi za kreativno osmišljavanje komedije „Vesele žene trakošćanske“ koja će biti izvedena na „Noću muzeja“, Danu škole, ŽSV vjeroučitelja.
- Rezultat istraživanja koristit će članovima Učeničke zadruge „Ivančica“ za dopunjavanje asortimana proizvoda koji će premijernu prodaju imati na „Noći muzeja“ (Julijanin sapun, bedževi...)

Vrijednosti i stavovi:

- uočiti važnost zavičajne povijesti i uloge žena u povijesti

Etape:

5. dogovor o tome što će se istraživati i na koji način (zanimao nas je život žena plemkinja, a najbliže za to su nam bile plemkinje obitelji Drašković koje su živjele u Trakošćanu, našem širem zavičaju)
6. rad na literaturi - istraživanje literature o povijesti dvorca Trakošćan i obitelji Drašković koju smo tražili u gradskoj i školskoj knjižnici
7. terenska nastava u dvorac Trakošćan (vodič gđica. Andreja Eršetić predstavila nam je najpoznatije plemkinje iz obitelji Drašković)
8. rad učenika u dvije grupe: šesti razredi izrađivali su Powerpoint prezentaciju o plemkinjama, a osmi razredi o povijesti dvorca i muškim članovima obitelji

Drašković. Cjelokupan istraživački rad osmih razreda zabilježen je u referatu pod naslovom Obitelj Drašković „od Trakošćana“ i njihove žene.

Istraživanje učenika na terenskoj nastavi u Trakošćanu realizirano je tijekom listopada 2012. godine. U ovoj su se fazi projektu pridružili i drugi učitelji naše škole sa svojim izvannastavnim aktivnostima te je zajednički rad u konačnici prezentiran 24. siječnja 2013. na manifestaciji Noć muzeja u Muzeju Dvor Trakošćan. Posjetiteljima smo predstavili sljedeće teme:

9. Učenici knjižničari, članovi projekta „Tulum slova“ u Viteškoj dvorani posjetiteljima su čitali djelo Marije Jurić Zagorke „Grička vještica“ s dijelovima koji su se odvijali u samom dvorcu Trakošćan.
10. Učenici članovi dodatne nastave kemije svojom su radionicom stvarali misterioznu atmosferu s prisutnošću duhova.
11. Dramska je grupa na temelju provedenog povijesnog istraživanja u Trakošćanu uprizorila život plemkinja pod nazivom „Vesele žene Trakošćanske“.
12. Povijesne su skupine putem prezentacija upoznale posjetitelje s poviješću dvorca i obitelji Drašković, posebice s plemkinjama iz obitelji.
13. Učenička zadruga „Ivančica“ organizirala je „Srednjovjekovni sejem“ te je posjetiteljima ponudila prigodne poklone s motivima Trakošćana (balzami, magneti, označnice, ukrasne vrećice i dr.).

Tijekom nastave povijesti u Muzeju Dvor Trakošćan učenici su se upoznali s muzejskim svijetom, prostorom i poslom muzealaca, koristili su različite netradicionalne oblike rada u dvosmjernoj komunikaciji muzej – škola. Time se kod učenika razvijala sposobnost za samostalan rad, kreativnost, kritičnost, izgrađivao se novi odnos prema pojavama kroz učenje otkrivanjem te ih se učilo sagledavanju svijeta oko sebe kroz ulogu aktivnog istraživača.

Izvanučionička terenska nastava u Zagrebu:

- a) Arheološki muzej, Hrvatski povijesni muzej - „Od arheološkog lokaliteta do ekspanata u muzeju“

Cilj: učenici će upoznati i moći objasniti postupke u arheološkom istraživanju, uočiti razliku između stalnog postava muzeja i tematskih izložbi.

Očekivani ishodi:

- Na temelju prikupljene i istražene literature, izlaganja učiteljica, kustosa i restauratora učenici će moći opisati arheološka nalazišta te postupak koji prolazi predmet iskopan na lokalitetu kroz restauratorsku radionicu do konačnog izložka u muzeju.
- Učenici će na temelju izlaganja restauratora moći svojim riječima objasniti pojmove: restauracija i konzervacija te opisati postupak restauracije predmeta

- Učenci će moći objasniti važnost očuvanja arheoloških lokaliteta i predmeta.
- Učenci će nakon posjeta izložbi „Iso Kršnjavi“ i već postojećeg znanja analizirati političku situaciju u Hrvatskoj krajem 19. st. i kritički ocijeniti važnost Izidora Kršnjavoga u doba banovanja Khuena Hedervarya.
- Učenci će moći usporediti djelatnost Arheološkog muzeja i Hrvatskog povijesnog muzeja te uočiti razliku između stalnogpostava i tematskih izložbi.
- Učenci će riješiti unaprijed pripremljene zadatke.
- Učenci će izraditi referat i prezentaciju na zadanu temu te će moći prezentirati pred razredom i grupom učitelja.

Vrijednosti i stavovi:

- poticati učenike na samostalne posjete muzejima kao mjesta novih znanja potrebnih za cijeloživotno učenje
- uočavati važnost očuvanja kulturne baštine

Etape:

14. Upoznavanje učenika s ciljem terenske nastave.
15. Prikupljanje literature vezane za arheološke lokalitete našeg zavičaja (Ivanečki kraj).
16. Posjet arheološkom lokalitetu *Stari grad Ivanec*, razgovor s kustosom (25. svibnja 2013.)
17. Dogovor s muzejskom pedagoginjom o posjetu restauratorskoj radionici i Arheološkom muzeju u Zagrebu te realizacija istog.
18. Hrvatski povijesni muzej – izložba „Iso Kršnjavi“.
19. Na temelju prikupljenog materijala izrada prezentacije, plakata i pisanje izvješća.

Posjetom restauratorske radionice u Arheološkom muzeju u Zagrebu učenici su se upoznali s radom restauratorske radionice, načinom na koji se obnavljaju predmeti od keramike, stakla ili kosti nađeni na lokalitetu. Posjetom muzejskom postavu Arheološkog muzeja utvrdili su već stečeno znanje o prapovijesti i starom vijeku te uočili važnost zavičajnih lokaliteta.

U Hrvatskom povijesnom muzeju učenici su utvrdili već stečeno znanje o političkoj i gospodarskoj situaciji u Hrvatskoj u vrijeme banovanja Khuena Hedervarya te se upoznali s životom Izidora Kršnjavoga i njegovom ulogom u Khuenovom režimu. Rezultati terenske nastave u Zagrebu bili su predstavljeni putem plakata, prezentacija i referata povodom Dana muzeja (18. svibnja 2013.) te na Županijskom stručnom vijeću učitelja povijesti Varaždinske županije (25. svibnja 2013.).

Da bi posjet muzeju bio uspješan i koristan učenicima, treba biti dobro isplaniran, a to je zadatak učitelja. Oni su zaduženi dogovoriti posjet s muzejskim pedagogom te dogovoriti ciljeve posjeta. Zatim je potrebno pripremiti učenike, upućujući ih na što da obrate pažnju, dati im mogućnost da pitaju ako ih nešto zanima. Učenicima

omogućiti da pristupaju povijesti kao istraživači. Posjet muzeju tako postaje s jedne strane edukativan, ali i zabavan te rezultira zadovoljstvom svih sudionika u projektu.

b) Riznica Zagrebačke katedrale, Muzej bl. Alojzija Stepinca, Židovska općina, Islamski centar

Tema: Velike monoteističke religije

Razredi: VI. a, b, c, d, s.

Vrijeme: 25. travnja 2013.

Voditeljice: Suzana Jagić, Nataša Roginek, Marija Videc

Suradnici u provođenju terenske nastave: razrednici, vjeroučiteljica Kata Kovačević

Cilj: učenik će biti sposoban razumjeti velike monoteističke religije zastupljene u Hrvatskoj te utvrditi sličnosti i razlike između religija.

Očekivani ishodi:

- Učenik će biti sposoban na temelju znanja stečenih u školi i utvrđenih na terenskoj nastavi (izvorna stvarnost) imenovati velike monoteističke religije zastupljene u Hrvatskoj.
- Učenik će biti sposoban nakon izlaganja predavača na terenskoj nastavi svojim riječima opisati osnovna obilježja židovstva, islama i kršćanstva.
- Učenik će biti sposoban objasniti barem tri nova pojma vezana za pojedinu religiju.
- Učenik će biti sposoban ustanoviti barem tri bitne razlike između pojedinih monoteističkih religija.
- Učenik će biti sposoban razlučiti barem tri sličnosti, razlike i osobitosti između religija.
- Učenik će biti sposoban nakon provedene terenske nastave sažeto napisati izvješće, napraviti Powerpoint prezentaciju i/ili izraditi poster o zadanoj temi.
- Učenik će biti sposoban prezentirati ostalim učenicima i učiteljima rezultate svoga rada.
- Učenik će biti sposoban procijeniti svoj rad i rad svoje skupine.

Vrijednosti i stavovi:

- razvijati otvoreni duh za razumijevanje različitih religija
- vrijednosno prihvaćanje duhovnih i kulturnih razlika među ljudima

Aktivnosti za učenike:

- posjet džamiji – Islamskom centru, Židovskoj općini, katedrali i Riznici Zagrebačke katedrale, Muzeju bl. Alojzija Stepinca

- slušanje izlaganja predstavnika Židovske općine, Islamske zajednice, Zagrebačke katedrale i razgovor s njima
- fotografiranje
- pisanje izvješća o svemu viđenome
- izrada plakata i Powerpoint prezentacija
- rješavanje radnih listića po skupinama
- prezentacija rezultata istraživanja.

Radni materijal po skupinama:

1. skupina: ISLAM

- tko su muslimani, tko je Muhamed, tko je Alah, što je Kur'an, zašto je petak sveti dan, zašto su polumjesec i zvijezda simbol islama, zašto je zelena boja boja islama
- što je džamija ili mošeja (opiši džamiju u Zagrebu iznutra i izvana)
- kada je nastala religija islam, kako muslimani računaju vrijeme i u kojoj su godini sada
- kojih 5 dužnosti mora ispuniti svaki musliman
- koji su sve obredi prisutni kod muslimana (opisati neke obrede), koliko puta muslimani mole na dan
- koji su muslimanski blagdani
- što je zajedničko muslimanima i kršćanima

Pojedinačno: opiši što ti je bilo najzanimljivije u džamiji.

2. skupina: ŽIDOVSTVO

- kako je nastalo židovstvo
- što je Tora, gdje se čuva, kako se čita
- tko su praoci Židova
- što je Talmud, tko je rabin, što je sinagoga, koji je najvažniji dio sinagoge
- koji je sveti dan Židova i zašto, koji su blagdani u židovstvu, koji je njihov najznačajniji blagdan
- zakoni (propisi) u židovstvu vezani uz hranu (Košer) i drugi zakoni, kako se postaje Židov, koji su simboli židovstva, zašto je plava boja židovstva
- što je zajedničko Židovima i kršćanima

Pojedinačno: opiši što ti je bilo najzanimljivije u sinagogi.

3. skupina: KRŠĆANSTVO – RIZNICA ZAGREBAČKE KATEDRALE
I MUZEJ BL. A. STEPINCA

- kada je nastalo kršćanstvo, kako se zove sveta knjiga kršćana
- tko je bio Isus i što je naučavao, kako se zovu njegovi učenici
- što je katedrala i kako izgleda, čiji je grob među važnijima u Zagrebačkoj katedrali

- koji je središnji dio katedrale i kome je posvećena Zagrebačka katedrala
- što sadrži Riznica Zagrebačke katedrale (navedi pojedine zbirke i predmete)
- koji se predmet nalazi u Riznici, a vezan je uz dinastiju Arpadovića i osnutak Zagrebačke biskupije
- tko je bio blaženi Alojzije Stepinac – fotografije groba i kardinalove ostavštine koja se čuva u Muzeju bl. A. Stepinca
- zašto je A. Stepinac pokopan u katedrali, zbog čega su mu i nakon njegove smrti zahvalni Židovi
- koje su sličnosti, a koje razlike između kršćana, Židova i muslimana

Pojedinačno: opiši što ti je bilo najzanimljivije u Zagrebačkoj katedrali, Riznici katedrale i Muzeju bl. A. Stepinca.

Izborno:

1. izraditi kratku ppt o terenskoj nastavi u Zagrebu (može u paru)
2. izraditi kratki film o terenskoj nastavi u Zagrebu (može u paru)
3. napisati izvješće o terenskoj nastavi u Zagrebu (tko, kada, gdje, opisati što si novo naučio/la, što ti je bilo najzanimljivije, dojmovi, kako ti se sviđa takav oblik nastave koja se ne održava u učionici ...) – pojedinačno

Zaključak

Projekt *Z pinklecom na pleči v muzej* postao je dio školskog kurikulumuma OŠ Ivana Kukuljevića Sakcinskog, Ivanec i jedan od onih projekata koji čine rad s učenicima u našoj školi različitim od ostalih škola. Pokrenuli smo ga jer smatramo da su muzeji idealne ustanove za poznavanje vlastite baštine i kulturnog, zavičajnog, nacionalnog, i europskog identiteta pa su time odličan izvor za rad povjesničara i ostalih izvoditelja nastavnog procesa u radu s učenicima. Osim toga, učenici kojima su bliski muzeji, njihovi postavi, način razgledavanja i, signalizacija, mogu suvereno raspravljati o temama koje su izložene u muzejima u kulturnim raspravama.

Njegovim početkom možemo smatrati istraživačke radove *Miraz – svadbene običaji ivanečkog kraja*, *Rudarska tradicija ivanečkog kraja* Povijesnih skupina naše škole. Istraživačka sekcija „Tragom ivanečke baštine“ Učeničke zadruge „Ivančica“ istražila je povijest izrade drvenih škrinja, snimila videozapise i postavila izložbu ivanečkih škrinja za javnost naziva *Ivanečka škrinjica - zaboravljeno blago ivanečkog kraja*. Povijesna skupina je s Knjižničarskom grupom istražila povijest lončarstva ivanečkog kraja, osim toga snimili su videozapise te postavili izložbu lončarskih proizvoda i alata *Nek se kelembar furt vrti*. Istraživanja baštine koja su urodila videozapisima, provele su i Filmska grupa s Knjižničarskom grupom na teme *Zdenci našeg kraja* i *V gnjile de gota*. Projektna i terenska nastava kojom se učenici upoznaju s muzejskom baštinom iskorak je od uobičajene prakse realiziranja nastave samo udžbeničkim materijalima. Projekt *Z pinklecom na pleči v muzej* predstavlja kako bi dobrim dijelom trebala izgledati suvremena nastava. Projekt se planira proširiti i ostvarivati u sklopu

redovne nastave kada završi gospodarska kriza koja opterećuje roditeljski budžet ili kada se pronađe dovoljno zainteresiran sponzor. Na to nas obavezuje pozitivna evaluacija projekta od strane učenika, roditelja i kolega učitelja ostalih predmeta koji s nama sudjeluju u njemu.

Naziv projekta osmišljen je na narječju našeg grada čime je istaknuto njegovanje tradicijske baštine koje kreće od nas samih i širi se kroz muzeje koji nam daju djelomične fragmente za dopunu naše duhovnosti ovisno o svrsi muzeja koji posjetimo. U radu smo pokazali kako se projekt ostvario do sada, tj. kako je razrađen i kako su pripremljene pojedine njegove faze. Realiziran je u sklopu dodatne nastave povijesti u OŠ Ivana Kukuljevića Sakcinskog, Ivanec tijekom školske godine 2012./2013. za učenike VI., VII. i VIII. razreda. Ovaj članak govori o projektu ***Z pinklecom na pleći v muzej*** ukazujući na mogućnosti rada s dodatnim primarnim povijesnim izvorima kao što su objavljeni istraživački radovi i usmena kazivanja nositelja znanja tradicionalnih zapostavljenih vještina i običaja

Izvori i literatura:

- Jagić, Suzana. „Izvanučionička nastava u muzeju Dvor Trakošćan“. *Povijest u nastavi* 8/16 (2010): 299-308.
- Kyriacou, Chris. *Temeljna nastavna umijeća*. Zagreb: Educa, 2001.
- Mattes, Wolfgang. *Nastavne metode*. Zagreb: Ljevak, 2007.
- Matković, Hrvoje. „Nastava povijesti i muzeji“. U *Odgojna i obrazovna djelatnost muzeja*, ur. Ivan Vavra, 71-73. Zagreb: HŠM, 1980.
- Miklošević, Željka. „Muzeji i njihov odnos spram prošlosti“. *Povijest u nastavi* 8/16 (2010): 203 -215.
- Pavičić, Ivka. „Muzej u nastavi“. *Povijest u nastavi* 1/1 (2003): 49-52.
- Poljak, Sonja, Suzana Jagić. „Nastava povijesti u OŠ Ivana Kukuljevića Sakcinskog u Ivancu“. *Povijest u nastavi* 6/12 (2008): 233-251.
- Rendić Miočević, Ivo. *Učenik istražitelj prošlosti*. Zagreb: Školska knjiga, 2000.
- Stradling, Robert. „Muzeji“. *Povijest u nastavi* 1/1 (2003): 53-60.
- Stradling, Robert. *Nastava europske povijesti 20. stoljeća*. Zagreb: Srednja Europa, 2003.
- Šašić, Miroslav, Valerija Turk-Presečki. *Dobar projekt*. Zagreb: Školska knjiga, 2009.
- http://bie.org/about/why_pbl (posjet 30. VI. 2014.)

SUMMARY

Z pinklecom na pleči v muzej (With a backpack to a museum)
– A project of Elementary school Ivan Kukuljević Sakcinski in Ivanec

The article brings an example of a project oriented learning, providing pedagogical and methodological potential of this type of teaching. It fully describes the implementation of the project *Z pinklecom na pleči v muzej (With a backpack to a museum)* which was organized by the Elementary school Ivan Kukuljević Sakcinski from Ivanec for the sixth and eighth graders during the academic year 2012/2013. The aim of this project was to develop historical thinking and to motivate the students to visit museums, as well as to influence the opening of a museum in Ivanec. It also emphasizes that the success of the project depends mainly on the clearly defined aims, elaborated project implementation, distribution of tasks, project evaluation, and a motivated group of students. All of these segments are thoroughly described.

Keywords: *Z pinklecom na pleči v muzej (With a backpack to a museum)*, Elementary school Ivan Kukuljević Sakcinski, Ivanec, project, museums